Olevik
Ülenurme valla leht

Oktoober
2015
Nr 9 (204)

Tõrvandist taas vett ja vahtu Punase Kuke pihta!

Tõrvandi Päästeseltsi kiiduväärseid tegemisi kajastati ohtrasti ka üleriigilises meedias. Juuresolev foto pärineb internetist, selle autor on Risto Mets, kes kirjutas Tõrvandi Päästeseltsist ka pikema loo 2. oktoobri Tartu Postimehe esiküljele. Pildil on Ülenurme Vallavolikogu esimees Heiki Sarapuu (vasakul) ja vallavanem Aivar Aleksejev (paremal). Keskel seisavad Eivor Torro ja Toomas Arumägi, kes Tõrvandi päästeseltsi loomisel kõige tõhusamalt tegutsenud. Pildilt paistab ka tõrvandilaste punase päästeauto nina.

Vallarahvas on oma tublide tegutsejate ja turvatunde tagasitoojate üle rõõmus ja tänulik!

Ilmselt on paljud Ülenurme valla inimesed kas lugenud või kuulnud, et Tõrvandis on tööd alustanud Päästeselts. Tegelikult sai kogu idee alguse hetkest, kui tuli Päästeameti otsus Tõrvandi päästekomando ümber paigutada. See oli komando, mis oli Matti Kaarel Sõmermaa poolt looduna tööd alustanud 1992. a 1. oktoobril. Ka 1992. aastal alustas komando ühe garaažiga ja kahe päästjaga suhteliselt väsinud ruumides praeguses Frenditi majas Tamme tänaval.

Pärast otsust Tõrvandi kutselise komando ümberpaigutamise kohta jäi kohalike meeste hinge kriipima kogukonna turvalisuse küsimus. On ju siiani tehtud päästetööd just suunaga oma lähikondlaste hüvanguks ja nende turvalisuse nimel. Loomulikult pakkus kutseline komando palju enamat kui ainult Ülenurme valla teenindamine.

Murega, et mis saab tulevikus Ülenurme vallast just turvalisuse vaatenurgast, läksime koduvalla vallavolikogu ette, et tutvustada kolme erinevat võimalust. Kõige lihtsam võimalus on mitte midagi teha ja loota, et riik meid aitab. See tähendaks valla elanikele 6-12 minutit pikemat ooteaega päästemeeskonna saabumiseni. Teise võimalusena oli võimalus luua priitahtlik selts ja tõtata appi suurematel õnnetustel. Kuid mida sellest võidaks kogukond, kui selts suudab reageerida 15 minuti jooksul ja ilmselt omaks kõigest suhteliselt päevinäinud vene tehnikat? Viimase võimalusena pakkusime välja tagasihoidliku eelarvega päästeseltsi, mis oleks 24/7 mehitatud valves ja suudaks reageerida sarnaselt kutselisele komandole 60 sekundi jooksul.

Kuna vabatahtlikku päästetegevust toetab jõudumööda ka Päästeamet, siis pakkusime välja omapoolsed arvutused sellise lahenduse loomiseks. Volikogu hindas võimalusi selliselt, et kui teha, siis juba nii, et kasutegur oleks maksimaalne ja elanikkond saaks ennast tunda turvalisemana. See tähendas aga meie jaoks kiireid aegu, sest tuli asutada MTÜ Tõrvandi Päästeselts ning panna paika kindel tegevuskava. Parajaks pähkliks kujunes ruumide kohandamine uuele komandole. Väga soodsatel tingimustel eraldatud ruumides tuli siiski teha palju ümberehitustöid. Praeguse seisuga on ümber kujundatud ruumide kasutusotstarve ja paigutus, samuti ka elektri- ja küttelahendused. Ka vesi ja ventilatsioon on kohandatud uute ruumide järgi. Siinkohal tahaks tänada kõiki, kes oma töö kõrvalt tulid vabatahtlikult appi ehitustöid tegema ning panustasid ka oma koduses majapidamises üle jäänud materjale.

Augustikuu alguseks oli teostatud piisavalt palju töid vabatahtlikkuse alusel pärast oma igapäevatööd, et asuda lahendama hoopis tähtsamat küsimust. Tehnika, millega asuda tööle, on väga spetsiifiline ja Eesti turg selleks imepisike. Ka Päästeseltsi eelarve on pisike, võrreldes tänapäevaste päästeautode hindadega. Selleks, et saaksime olla oma vallas kiireimad kohalejõudjad, hankisime endise kiirabiauto, mille sisustuse kujundasime enda vajadustele vastavaks. Tegelikult tegi see kiirabiauto juba enne meid pääste- ja turvamistöid mitmetel rallidel. Nüüd sisaldab see auto kustutusvett ja voolikuid, millega on võimalik teostada esmased tegevused sündmuskohal. Samamoodi on autos olemas ka lammutus- ja käsitöövahendid, mis on täpselt sama, mis kutselistel päästemeeskondadel. Oma kaheliikmelise meeskonnaga suudame peale tulekahjude reageerida ka liiklusavariidele ja osutada esmaabi abivajajatele.

Päästeseltsi auto asus väljakutseid teenindama alates 17. augustist 2015. Algus kujunes suuresti prooviperioodiks, sest nii tehnika, mehed kui ka Päästeameti-poolne bürokraatia peab paika loksuma. Sellele vaatamata oli ametlikuks avamise päevaks tehtud juba 15 väljasõitu ja nende seas oli nii tulekahju kui abitus seisundis looma aitamine. Õnneks kõik need sõidud ei olnud ainult Ülenurme valda. Tänane korraldus määrab Päästeseltsi teeninduspiirkonnaks 25 km ringi meie ümber, kuid kuna autod on pidevalt Häirekeskusele nähtavad, siis reageerib alati lähim päästemeeskond.

Päästeseltsi avamise kuupäevaks sai kokku lepitud 1. oktoober 2015. Just nimelt sama kuupäev, kui 23 aastat tagasi! Rõõm oli tõdeda, et sama mees, Karl Utsal, kes alustas toona esimest valvet, oli ka seekord meie ridades esimesena tööl.

Praeguste ja lähituleviku töödena käib Päästeseltsis uue tulekustutusauto ehitamine. Kahjuks on Volkswageni buss mõõtnud juba aukartustäratava hulga kilomeetreid ja vaatamata laitmatule tehnilisele seiskorrale väga suuri panuseid me sellele masinale ei tee. Uus päästeauto võtab peale juba suurema hulga kustutusvett ja varustust ning on oluliselt parema läbivusega. Jällegi käib kogu ehitustöö vabatahtlikkuse alusel ja tegijate vabast ajast.

Tõrvandi Päästeseltsil on nüüdseks 36 liiget ja aktiivne värbamine on peatatud. Meie esimesed hirmud ei osutunud tõeks ja meil õnnestus leida inimesed, kellele läheb meie ettevõtmine tõsiselt korda. Siinkohal saabki öelda, et Päästeselts ei ole loodud ainult tagajärgedega tegelemiseks. Päästeseltsil on oma pisikene õppeklass ja seltsist saab alati nõu küsida nii tuleohutuse kui ka teiste sellega seonduvate teemadega. Seltsi saab ka kutsuda endale koju hindamaks kõrvalseisja pilguga kodu tuleohutust äsjasaabunud kütteperioodi alguses. **Kodud tuleohutuks!**

TOOMAS ARUMÄGI,
MTÜ Tõrvandi Päästeselts juhatuse liige

Reola kultuurimajas
31.oktoobril
kell 19.00

ÜLENURME VALLA
AASTAPÄEVAPIDU

Kukerpillidega.
Sissepääs prii.

Ülenurme Vallavolikogu septembriistung

Ülenurme Vallavolikogu VIII koosseisu XVIII istung toimus 29. septembril k.a. Istungist võttis osa 11 vallavolikogu liiget, puudusid Toomas Kivend, Aime Keis, Maia Uibo, Ülo Karpov, Rait Rohumägi ja Eivor Torro.

1. Kinnitati Ülenurme valla arengukava ja eelarvestrateegia (avaldatud Riigi Teatajas).
2. Anti nõusolek seada Räni alevikus asuvale Ülenurme valla omandis olevale Päikeseratta kinnisasjale Kobara kinnistu (omanik Valdur Soop) kasuks juurdepääsuservituut. Servituut seatakse tähtajatult ja tasuta.
3. Nõustuti Räni alevikus asuvate Päikeseratta katastriüksuse (omanik Ülenurme vald) ja Kobaraja katastriüksuse (omanik Valdur Soop) vahelise piiri muutmisega pindvõrdselt.
4. Otsustati taotleda Ülenurme valla munitsipaalomandisse järgmised Soinaste külas asuvad maaüksused:
   Enelase tänav suurusega ~ 0,7 ha;
   Kuslapuu tänav J3 suurusega ~ 0,14 ha;
   Kanarbiku põik suurusega ~ 0,25 ha;
   Sõnajala jalgtee suurusega ~ 0,06 ha;
   Marani tänav suurusega ~ 0,16 ha;
   Kanarbiku tänav suurusega ~ 0,5 ha;
   Sõnajala tänav suurusega ~ 1,0 ha;
   Kuslapuu põik suurusega ~ 0,2 ha;
   Kuslapuu tänav suurusega ~ 1,52 ha.
   Maaüksused on moodustatud riiklikus teergistris kohaliku teena arvel olevate tänavate alusel ja nende teenindamiseks vajaliku maa ulatuses.
   Otsustati taotleda Ülenurme valla munitsipaalomandisse Lemmatsi külas asuva ning riiklikus teeregistris kohaliku teena arvel oleva Räni-Raudtee tee alune ning selle korrashoiuks vajalik maa suurusega ~ 0,8 ha Räni-Raudtee maaüksusena.
5. Tehti muudatus Ülenurme Vallavolikogu 8.11.2011 otuses nr 38 „Ülenurme vallale kuuluva Pargi kinnistu koormamine hoonestusõigusega“ punktis 4 ja sõnastati see järgmiselt: „Hoonestusõigus seatakse hoonestusõigusega koormatavale kinnistule dendropargi ja parki teenindavate hoonete ja rajatiste (salvkaev, kergliiklustee, piirded ja tänavavalgustus) ehitamiseks.
6. Tehti muudatused Riikliku Teeregistri Ülenurme valla teede andmebaasis.

Järgmine vallavolikogu istung toimub 3. novembril 2015. a kell 16.00 Reola kultuurimajas.

REET SAKK,
vallasekretär

Ülenurme valla kaasav eelarve

Hea Ülenurme valla elanik!

Sul on võimalik otsustada, kuidas kasutada 20 000 eurot valla raha 2016. aasta eelarves. Ülenurme valla kaasava eelarvega soovime parandada elanike arusaama vallaeelarvest ja selle kujunemisest, parandada kogukondadevahelist koostööd ning leida lahenduse mõnele olulisele valupunktile vallas või viia ellu mõni päris uus idee.

Kaasava eelarve idee võib esitada iga Ülenurme valla elanik.

Kaasava eelarve kogusummaks on 20 000 eurot.

Kaasava eelarve raha eest elluviidav idee
- peab pakkuma avalikku hüve;
- ei tohi tekitada ebamõistlikke kulusid valla järgnevate aastate eelarvetele;
- tuleb realiseerida 2016. aasta jooksul.

Veel hinnatakse
- ideest osasaajate hulka;
- kogukonna koostöö soosimist;
- aktiivsete eluviiside soosimist.

Palume esitada oma idee Ülenurme vallavalitsusele ajavahemikus 19. oktoober – 27. november 2015 aadressil vald@ylenurme.ee või Ülenurme alevik, Pargi 2, Tartumaa.

Kaasava eelarve protsess toimub Ülenurme vallas esimest aastat. Peale ideede laekumist korraldatakse idee realiseerimiseks rahvahääletus. Rahvahääletusel toetust leidnud idee realiseerimise korraldab vallavalitsus.

Ülenurme Vallavalitsus loodab ideede esitajatelt edasist aktiivset osalust kaasava eelarve protsessi erinevates etappides (arutelud, ideede tutvustamine jm).

KRISTI KULL,
Ülenurme valla arendusjuht,
tel 750 2612; 527 6413

Igaühel oma pill

Foto: Heili Mägi

1. oktoobril tähistati kõikjal rahvusvahelist muusikapäeva. Kontserte toimus nii maal kui õhus üle terve Eesti. Kuna käesolev aasta on ka muusikaaasta, otsustasime meiegi teha selle päeva lasteaialastele eriliseks ning korraldada Tartu maakonna lasteaedadele kontserdi „Igaühel oma pill”. Tegime seda Ülenurme muusikakooli hubases kammersaalis. Üritusest võttis osa 14 lasteaeda ja lapsed said esitada ühe laulu või pillimängu. Tingimuseks oli, et igal lapsel peab olema kaasas oma pill. Pille oli tõesti palju ja erinevaid, alates kividest, kõlapulkadest ja pingipillist, lõpetades plaatpillide, käsikellade ja viisikanneldega. Näha ja kuulda sai ka eksootilisi pille nagu äikesepill, teokarbisahisti, agoogo, cabasa ning vihmapill. Õpetajate segaansambli esituses kuulasime pillilugu „Vares vaga linnukene“, kus rütmipillide saatel mängisid meloodiat akordionid, viiul ja plokkflööt. Lisaks nendele pillidele saatsid lugu veel ka väikekannel ja jauram. Kontserdi konferansjee Ülenurme lasteaia vanemõpetaja Evelin Sarapuu liitis laulu- ja pillilood oma huvitavate vahetekstidega meeldivalt ühtseks tervikuks. Kontsert lõppes ühislauluga „Igaühel oma pill“ ja loomulikult said nii lapsed kui ka nende õpetajad laulu saateks oma vahvaid instrumente kaasa mängida.

Nagu suurtel pidudel ikka, tuleb tänada nii korraldajaid kui ka osavõtjaid. Laste tublid õpetajad said lisaks tänukirjale endale kingituseks toreda puidust linnuvile ja lapsed vesilinnu. Peo lõpus sõime veel kringlit ja jõime morssi ning meenutasime vahvat üritust, mis andis palju positiivseid emotsioone nii lastele kui ka nende õpetajatele.

Aitäh kõigile, kes tegid päeva eriliseks!

AIRIKA VADI,
Tõrvandi lasteaia muusikaõpetaja
LIA PIIR,
Ülenurme lasteaia muusikaõpetaja

Ülenurme Muusikakoolis

27.oktoobril kell 15.00
Muusikakooli õpilaste kontsert Tartu Hooldekodus.

6.novembril kell 14.30
Pille Lille fondi muusikute kontsert muusikakooli kammersaalis.

20.novembril kell 18.00
Mari Jürjensi kontsert muusikakooli kammersaalis.

Aasta õpetaja Külli Loos

Tunnustamisüritusel Tartu Ülikooli aulas ulatas maavanem Reno Laidre tänukirja ka meie kooli matemaatikaõpetaja Külli Loosile. Foto internetist

Külli Loos töötab Ülenurme Gümnaasiumis alates 1985. aastast, tal on 30 aastat õpetajastaaži. Tema positiivne suhtumine ja loomupärane naljasoon aitavad leida head kontakti õpilaste, lapsevanemate ja kolleegidega. Ta on kiire, sõbralik ja huumorimeelne, oskab kiita ja tunnustada. Oma nõudmistes on õpetaja järjekindel, mõistev ja vastutulelik.

Aineolümpiaadide piirkonnavoorudes on Külli Loosi õpilased ikka parimate seas. Tugevate reaalharu traditsioonidega Nõo RG õpilasi on raske võita, kuid sellel aastal suutis seda Külli Loosi õpilane Egert Jõesaar.

Pidevalt on Külli Loos teinud klassijuhatajatööd: läbitud on meeskonnamängu koolitus, etiketiõpetus, traditsiooniks on saanud ühised jõululõunad oma klassi õpilastega. Ta on arendanud õpilaste silmaringi, organiseerides teatri ühiskülastusi, õppekäike ja pärimuskultuuri üritustest osavõtte. 2016. a kevadel lõpetab kooli tema järjekordne gümnaasiumiklass.

Noorte õpetajate ja praktikantide paremaks juhendamiseks läbis Külli Loos TÜ mentorikoolituse. Teda on tunnustatud Ülenurme ja Haaslava valla tänukirjadega. Õpilaste eduka juhendamise eest piirkondlikel olümpiaadidel ja võistlustel on Külli Loos korduvalt kutsutud Tartu maavanema vastuvõtule.

Külli hobideks on lugemine, reisimine ja käsitöö. Füüsilise koormuse saab ta kätte kepikõndi ja jalgrattamatku tehes. Ta on aktiivne kaasalööja Tervist Edendavate Koolide võrgustiku suvekoolides. Külli on ka aktiivne Ülenurme käsitööseltsi „Nurmenukk“ liige.

Ülenurme koolipere tänab Külli Loosi tehtu eest ja soovib jaksu uuteks kordaminekuteks!

MAILI MESIPUU,
Ülenurme Gümnaasiumi õppealajuhataja

Sügise saabudes põnev on Laululindudel...

Lasteaia Laululind hoonetes Eerikal ja Soinastes tähistati 1. septembrit tarkusepäevale pühendatud mängupäevaga. Pärast pidulikku algust laulu ja tantsuga läbisid lapsed erinevaid mängupesasid. Eerika lasteaias oli pesades teemaks avastamine, uurimine, matemaatika ja meisterdamine, muusika, liikumine ja kunst. On ju ikka teistmoodi tarkus, kui laulmine toimub õues, kui joonistada saab asfaldile, kui mulle saab puhuda hiiglasuures õuevannis.

Soinaste lasteaia pesad olid samuti mängulised ja täis lusti. Pesades said lapsed proovida maalimist looduslike pintslitega, panna proovile teadmisi tervisest, loodusest, toitumisest ja liikumisest.

Septembris külastas Eerika Laululindu vabatahtlik noor Theres Saksamaalt, kes väärib oma hea eeskujuga eraldi artiklit.

1. oktoobril oli muusikapäev ja Soinaste lasteaia saalis kõlasid imelised viisid Ülenurme Muusikakooli laste ja õpetajate esituses. Nii mõnelegi laululinnule võis see olla esimene kontserdikogemus. Oli ka neid, kes nautisid kontserti, mängides ise samal ajal kaasa õhukitarri või klaverit, olenevalt sellest, mis pill parasjagu laval kasutuses oli. Suur tänu esinejatele selle toreda kogemuse eest, mis tõi muusika meie lastele nii lähedale!

Eerika Laululinnu lasteaias tähistati mihklipäeva näitusega „Sügisel metsast, põllult ja aiast“. Näitus oli põnev oma mitmekesisuses: esindatud olid väga suured aiasaadused ja nendest meisterdatud kunstiteosed. Õpiti lihtsuses ilu märkama. Näitusel osalenud said ka metsa ilu väärtustava aukirja, mis seekord oli kirjutatud kasetohule.

Traditsioonilisel õpetajate päeva tähistamisel kuulutati välja aasta laululinnud, kes on kandnud edasi kõige enam meie ühiseid väärtusi. Meie majades töötab palju pühendunud inimesi, sest nominentidena märgiti ära mitmeid kolleege. Soinaste lasteaia aasta laululind 2015 on Kristiina Teesalu. Ta on alati sõbralik, hooliv, aus ja ta aitab igaüht, kes ainult julgeb küsida. Õpetaja teeb oma tööd südamega ja laste heaolu on tema jaoks alati esikohal. Eerika lasteaia aasta laululind 2015 on Triin Oras. Tema kohta on öeldud, et ta on super õpetaja. Tal on vahvad ideed, lapsed ootavad muusikategevusi ja osalevad neis rõõmuga. Palju õnne Kristiinale ja Triinile ning suur tänu südamega tehtud töö eest!

Tunnustuse oma tehtud töö eest pälvis ka Soinaste lasteaia Laululind direktor Tiina Trees. Talle omistati tiitel Tartumaa aasta õppeasutuse juht 2015. Tiina on haridusvaldkonna edendaja, kelle eesmärk on pakkuda kvaliteetset alusharidust ja turvalist kasvukeskkonda kõikidele lastele kvaliteetjuhtimisel põhinevas organisatsioonis. Kõige südamelähedasemaks on talle lapsed ja nende heaolu, millest lähtuvalt tehtud otsused ja valikud on alati õiglased.

Kui ühe organisatsiooni heaks toimimiseks kulub tavaliselt aastaid, siis Laululinnu kahe maja töötajad on kiiresti sisse elanud ning töö sujub ladusalt. Lähimineviku avamisajale vaatamata tundub, nagu oleks Laululinnu lasteaed töötanud juba aastaid ja selle on läbi kvaliteetjuhtimise võimalikuks teinud Tiina. Jõudlus, millega Tiina on käivitanud kahe õppeaastaga kaks Laululinnu lasteaeda, ning viis, kuidas ta seda on teinud, väärib tunnustamist ja meil on hea meel, et seda on märgatud. Rõõm oli näha, et tunnustatud on teisigi Ülenurme valla toimekaid inimesi, keda Tartumaa haridustöötajate pidulikul üritusel tänati – Aivar Aleksejev (aasta hariduse sõber 2015), Ülle Andreson (aasta hariduse juht 2015), Külli Loos (aasta õpetaja 2015). Nad kõik on seda tiitlit väärt ja soovime neile jõudu liikuda samas suunas hoolimata takistustest, mis vahel saadavad meid mäest üles raskemat teed pidi, kuid ikka selle õige eesmärgi nimel!

DEIVI PARD,
KAIA PÄRN,
Eerika ja Soinaste Laululinnu lasteaia
õppealajuhatajad

Kristiina Teesalu ja Triin Oras

Tiina Trees, Tartumaa aasta õppeasutuse juht 2015

Ülenurme Muusikakooli pere tänab oma hoolivaid ja pühendunud juhte!

ÜLLE ANDRESON
(Ülenurme Muusikakooli direktor) –
Tartumaa aasta õppeasutuse juht.

Foto: Heili Mägi

AIVAR ALEKSEJEV
(Ülenurme vallavanem) –
Tartumaa aasta hariduse sõber.

Foto internetist

Muusikakooli tublimad

Eesti Muusikakoolide Liidu aukirja pälvis muusikakooli kauaaegne klaveriõpetaja **KAJA TAVITA.**

Foto kooli arhiivist

Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali pedagoogi tunnustuspreemia 2015 pälvis Ülenurme Muusikakooli laulustuudio õpetaja **URSEL OJA.**

Foto: Heili Mägi

D.O. Wirkhausi nimelise Noorte Puhkpillimängijate konkursi parimad:

PILLE-RIIN KURRIKOFF
(flööt, õpetaja Heili Mägi) – I koht

TRIINU TAIVERE
(flööt, õpetaja Heili Mägi) – II koht

LISETE JÜRGENSON
(oboe, õpetaja Birgit Kägu) – II koht

SANDRA LISBETH HEINLO
(flööt, õpetaja Birgit Kägu) – III koht

OSKAR PUIS
(flööt, õpetaja Heili Mägi) – III koht

SANDRA LUBI
(flööt, õpetaja Anni Saarma) – diplom

RICHARD JÕGI
(klarnet, õpetaja Ülo Laanesaar) - I koht

PATRICK ROSMA
(klarnet, õpetaja Ülo Laanesaar) - III koht

KALEV IFAN PECHTER
(trompet, õpetaja Gunnar Pettaig) - III koht

KAREL KEIS
(saksofon, õpetaja Ursula Chillaud) - II koht

Muusikakool tänab tublisid kontsertmeistreid Riina Ilvest ja Olga Kapustinat!

Rüblikutel oli mihklipäeval vahva laat

Tõrvandi lasteaias Rüblik peeti mihklipäeva laata 29. septembril. Üritus toimus õhtul, et kõik vanemad, õed-vennad ja vanavanemad saaksid sellest toredast üritusest osa võtta.

Mihklilaada avasõna järel esitasid kõikide rühmade lapsed oma vahvad sügistantsud, mille oli lastele õpetanud meie muusikaõpetaja. Seejärel suunduti laadale ostlema-kauplema. Lastevanemate poolt said kaetud rikkalikud lauad kirevate sügisandide, maiustuste, küpsetiste ja omavalmistatud ehetega, laualt ei puudunud isegi mesi. Rühmades algas ettevalmistus laadaks juba varakult. Õpetajate juhendamisel valmisid vahvad sügismaalid, ehted ja vaasid. Siinkohal võiks ära märkida, et materjali (kaeraterad) sügismaalideks saime Latika talu lahkelt perenaiselt, aitäh selle eest! Ost-müük läks väga hästi ja peaaegu kõik väljapandu leidis uue omaniku.

Mihklipäeva laat lasteaias andis lastele võimaluse kinnistada teadmisi sügissaadustest ja mõnusa kauplemise kogemuse nii lastele kui ka lastevanematele.

Suur aitäh kõikidele suurtele ja väikestele abilistele! Oli ilus ja lustlik perepäev.

RUTH SAAR,
Lepatriinude rühma õpetaja

Kõigepealt tantsiti ühised sügistantsud, seejärel suunduti laadale kaubandustegevust arendama.
Autori fotod

Mihklikese perepäev Soinastes...

29. septembril toimus Soinaste lasteaias Laululind Mihklikese perepäev. Suur ja pikalt planeeritud ettevõtmine täidab oma eesmärki, kui kokku saavad pered ja laste silmis on säramas naer. Lapse jaoks on kõige olulisem see, et ema/isa on tema jaoks sellistel hetkedel olemas ja nad saavad koos aega veeta. Tervist edendava lasteaiana oli sügisesteks plaanideks lastega mihklisalati tegemine ning spordipäeva korraldamine. Plaanidest kasvas välja midagi suuremat – korraldada perepäev. Koos said pered oma sportlikud oskused proovile panna, trallitada porgandirallil, korjata õunu, hüpata kartulikotis, korjata kapsaliblikaid, koristada saaki ja harjutada täpsust kaalikaid visates. Seda mitte küll päris toiduainetega, kuid laste jaoks teebki just mäng asja põnevaks. Piisab sellest, kui pall saab uue nimetuse ja teistsuguse ülesande – ning seda põnevam tegevus näib! Osa tegevusi toimus lisaks lasteaia õuealale ka majas. Viktoriin aitas kontrollida teadmisi tervislikest eluviisidest. Valmis sügiskompositsioon ja ühiselt sai mängitud lavastusmängu „Naeris“.

Kõige mahukam ja aeganõudvam tegevus oli mihklisalati valmistamine koos laste ja vanematega, kuid tulemus sai maitsev. Nii mõnigi laps, kellele ei meeldi mitmest erinevast komponendist koosnev salat, sõi seda isukalt, sest omavalmistatud toit on parem kui miski muu.

Mihklikese perepäev oli lõbus ja pani proovile meeskonnatöö oskused. Iga rühm liikus ringi ühtse meeskonnana, arvestades üksteisega. Täname kõiki vanemaid osalemise eest ja Janikat ning Ülenurme lasteaeda kolme meie rühma kaasamise eest projekti „Talupere aastaring“.

KAIA PÄRN,
Laululinnu lasteaia õppealajuhataja

„Talupere aastaring“ Ülenurme valla lasteaedades

Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei tea – seda vanasõna teame kõik väga hästi. Juku õpibki iga päev midagi uut – mängides, uurides raamatuid, kuulates lugusid, võrreldes ja avastades enda jaoks huvitavaid asju, kuid midagi olulist jääb siiski vajaka. Lapsed tunnevad piltidelt ära koduloomad, juurviljad, köögiviljad ja palju muud, kuid kuidas koduloomad elavad, kuidas needsamad köögi- ja juurviljad kasvavad, seda tänapäeval enamus lapsi kogenud pole. Laps teab, et kartul, porgand, kapsas jne tuleb koju poest, koduloomana tunneb ta koera ja kassi.

Aasta tagasi tõi noor ema oma väikese tütretirtsu Ülenurme lasteaeda ja andis särasilmil teada, et perel on mahetalu ning pakkus välja võimaluse lastele ehedat maaelu tutvustada. Haarasime pakkumisest kohe kinni, seda enam, et Ülenurme lasteaia 3 õpetajat olid Tartu Ülikoolis täiendusõppe kursusel, kus oli vaja koostada projekt keskkonna- ja säästva arengu teema lõimimisest lasteaia õppe- ja kasvatustegevusse. Sellest pakkumisest sündis väga viljakas koostöö meie lapsevanema Janika Hintoga. Üheskoos planeerisime huvitavad ja mängulised tegevused lastele nii talus kui ka lasteaias ning vormistasime kõik projektiks „Talupere aastaring“. Ühiste arutelude käigus leidsime, et lisaks Ülenurme lasteaia neljale vanemale rühmale võiks kaasata ka meie sõpruslasteaedade, Tõrvandi lasteaia „Rüblik“ ja Soinaste lasteaia „Laululind“ lapsi. Koostöös teiste lasteaedade juhtkondadega laieneski „Talupere aastaringi“ projekt Ülenurme valla lasteaedade kümnele rühmale.

Teadupärast vajab iga ettevõtmine suuremal või vähemal määral rahalisi vahendeid, et organiseerida kasvõi laste transporti tallu. Nii otsustasimegi üheskoos mahetalu perenaise ja ühtlasi ka meie lapsevanem J. Hintoga esitada veebruaris taotluse Keskkonnainvesteeringute Keskusele. Rohelise tule oma ettevõtmisele olime saanud ka Ülenurme Vallavalitsuselt.

Kevad algab kalendri järgi märtsis ja kevad on ka (m)ärkamise aeg. Esimesed õppepäevad talus kümnele lasteaiarühmale toimusid 16.–24. märtsil. Õppepäeva käigus kogesid lapsed, mida köögiviljahoidlas hoitakse, kuidas neid köögivilju kasutatakse toiduks. Lastes tekitas elevust erinevate köögiviljade pimetest (maitsmine, nuusutamine, kompimine). Tegevuste käigus selgitasid lapsed ise välja, missugune juurikas on raskem-kergem. Igaüks sai oma arvamust avaldada ja seda digikaaluga kaalumise abil tõestada/ümber lükata. Rõõmuga võisid õpetajad tõdeda, et lapsed said antud ülesannetega hakkama, mõnda aremat last oli vaja vaid veidi julgustada. Positiivseks üllatuseks oli õpetajatele taluperenaise väga head pedagoogilised oskused haarata mängulisse ja avastuslikku tegevusse terve rühma lapsi. Laste elevus tõusis veelgi, kui taluperenaine viis lapsed oma lambakarja vaatama, saatjaks pere ustav sõber koer Roosi. Laste paisid ja tähelepanu nautisid nii Roosi kui ka lambatalled, kellest mõni oli vaid ööpäev vana. Lapsed kogesid, kuidas lambad elavad, millest toituvad, kuidas lammast toita porganditega, milleks neid kasvatatakse ja mida kõike nende villast teha saab. Isegi lambasõnniku hais ei häirinud lapsi nii hullusti, kui nad said teada, et mahetalus kasutatakse sõnnikut põllu väetamiseks ehk siis taimede toiduks mullas. Mulda vaadeldes ja katsudes arvasid lapsed, et veel ei saa põllule midagi istutada või külvata – muld on veel liiga külm. Veel on vaja veidi oodata. Suurt lõbu pakkus lastele enne lasteaeda sõitu hiigelsuurtel heinapallidel turnimine – kõik said ka väga hea füüsilise koormuse.

Ootamise aeg on pikk ja seda saab sisustada näiteks seemnete külvamise ja taimede ettekasvatamisega. Just seda sisaldas teine õppepäev „Seemnest algab elu“ lasteaedades, mida aprillis viis koos rühmaõpetajatega läbi Janika Hinto. Lastel oli väga põnev vaadelda ja võrrelda erinevaid seemneid. Lapsed said kõik näpud mullaseks teha – igaüks sai valida, mida külvata ja ise ka oma külvi markeerida, lisades lipiku oma nime ja külvatud taime nimega. Üheskoos külvati tilli, kapsast, sibulat, kõrvitsat jne – paras „Tootsi peenar“. Just see Erika Esopi jutuke lõpetas õppepäeva.

Planeeritud külvide istutamine talus lükkus paraku juuni algusesse, sest otsustamiste masinvärgid jahvatavad teadupärast aeglaselt. 9. juuni oli see päev, mil saime teada, et meie ühisprojekt sai KIK-lt rahastuse. Osa lasteaia aknalaudadel kasvanud ja pikaks veninud külvidest jõudis laste koju, osa lasteaia katsepeenardesse, kuid juuni alguses talus toimunud kolmanda õppepäeva „Mida külvad, seda lõikad“ sisuks oli ikka kapsataimede istutamine põllule, kartulipanek, köögiviljaseemnete külv. Selle töö käigus kinnistusid lastel teadmised, mida on taimedel kasvuks vaja. Lapsed kogesid, kuidas mahetalus on omavahel seotud taime- ja loomakasvatus, mis head sellest sünnib. Naljakas oli laste jaoks see, et tänapäeval, kus igas peres on vajadusel muruniiduk, mille müra on vahest häirivgi, on talus nn ökoloogilised muruniidukid, kes ei mürise (vahel ainult määgivad). No muidugi lambad!

Enne mihklipäeva peab rahvakalendri uskumuse kohaselt saak põllult koristatud olema. Lasteaedade neljas õppepäev toimuski talus 21.–28. septembril. Selle õppepäeva sisuks oli veendumine, kui pirakateks kapsapeadeks on kasvanud kevadel istutatud kapsataimed, kas ikka peab paika mõistatus kartulist „Üks ema, üheksa last“. Pidas ja ei pidanud kah – mõnel „kartuliemal“ oli vähem, mõnel rohkem kui 9 last. Põnev oli igal juhul neid päris suureks kasvanud kartulilapsi võidu mullast välja sobrada, võitjaks ikka see rühm, kelle näpud väledamad. Iga laps leidis kapsapõllult oma pisikese „nunnu“, mis lasteaeda mihklilaadaks kaasa toodi. Teel põllult lasteaiani kahanes aga mõni kapsapea üsna tillukeseks, sest maitses ju nii hästi! Kes ütles, et tänapäeva lapsed ei söö köögivilja?

Talu kuivati juures käis parajasti kibekiire askeldamine – käsil oli viljakoorma laadimine. Lapsed kogesid, kuidas kuivatis kuivatatud vili viiakse suure veoautoga veskisse, et sealt jahuna, tangude, kruupide või helvestena poeletile jõuda. Lastele oli väga lahedaks kogemuseks „hernesupimäge“ katsuda, nimelt oli kuivati vastuvõtupunkris suur koorem hernest, mida lapsed said katsuda. Taluperenaine rääkis lastele ka väga vanast laste karistamise viisist – hernestel põlvitamisest. Kohe prooviti järgi ja tõdeti, et läbi paksude pükste oli päris mõnus.

I-le pani täpi võidujooks lammastega karjakoplis, mis oli laste meelest kõige vahvam talus. Keegi ei kurtnud, et ei jaksa või ei taha joosta. Kapsakastid ja kartulikotid bussis kaasas jätsime hüvasti talukoer Roosiga ja nägemiseni taluperenaise Janikaga, et kohtuda mihklilaadal.

Mihklipäeva tähistati Ülenurme, Tõrvandi ja Soinaste lasteaedades perepäevadena, kus lisaks muudele tegevustele said lapsevanemad koos lastega mängida lasteaia õuealal Janika koostatud mängu „Tark peremees, rikas peremees“. Ülenurme lasteaias on juba hoolekogu eestvedamisel ja kollektiivi tagantlükkamisel traditsiooniks saanud mihklilaada pidamine. Sel aastal kutsusime kõiki lapsevanemaid, sõpru ja tuttavaid nii valla ajalehe Olevik, teatiste kui ka Facebooki kaudu meie mihklilaadale. Laadale eelnenud kontserdil esinesid kõikide rühmade lapsed laulude, tantsudega, Mihkel kostitas kõiki lapsi ja kontserdilisi koduaia õuntega.

Lõpetuseks. Lapsi intervjueerides veendusin, et meie projektimeeskonna püstitatud eesmärgid said täidetud – lapsed on praktiliste tegevuste ja eheda keskkonna kaudu õppinud paljusid seoseid looduses, mida pelgalt piltide ja lugude jutustamise abil on lapsel väga raske mõista. Lapsed teavad, kuidas inimtegevus mõjutab looduse tasakaalu, miks tuleb keskkonda säästlikult kasutada ja tarbida.

Rühmaõpetajatelt tulid tagasisidena tänusõnad võimaluse eest viia lapsed ehedasse keskkonda ja seal lõimitud õuesõppena tegevustes osaleda. Soovitakse projektile jätku ja õppepäevadele veidi rohkem pikkust, et ei peaks tegevustega nii kiirustama.

Selliseks kujunes meie esimene ühine projekt.

Tänu Latika mahetalu perenaisele Janika Hintole projekti idee ja ka teostuse eest!

Tänu kõikide osalenud rühmade lastele, õpetajatele ja õpetaja abidele, et õppepäevad said turvaliselt läbi viidud!

Tänu toetustiimile: lasteaedade juhtkondadele, Ülenurme lasteaia õpetajatele Tiia Sepale ja Liina Mäesaarele nõu ja jõuga toetamise eest!

* * *

Õpetajate tungival soovil lisan siia ka

MAAILMA PARIMA KAPSAPIRUKA RETSEPTI.

Taigen: 4 klaasi jahu, 1 spl suhkrut, ½ tl soola, 300 g võid või küpsetusmargariini, ½ klaasi hapupiima happesusega vett (äädikaga või sidrunhappega). Sega taigen kokku, pane külmkappi ootama.

Täidis: kapsapea (1–1,5 kg), 6 muna, 2 sibulat, soola, pipart, praadimiseks õli.

Riivi/purusta köögikombainis kapsas, pane kaussi. Haki/purusta köögikombainis sibul, prae klaasjaks, lisa kapsale. Munavalged lase pannil kalgenduda, lisa kapsale. 1 munakollane pane kõrvale, 5 munakollast sega kapsasse. Maitsesta kapsasegu soola ja pipraga.

½ taignast rulli jahuga ülepuistatud laual ahjupanni suuruseks ja pane taignarulli abil küpsetuspaberiga vooderdatud ahjupannile, selle peale aja ühtlaselt laiali kogu kapsasegu. ½ taignast aseta lahtirullituna kapsasegule ja näpista taignaservad kinni. Lisa 1 munakollasele 1 spl vett, klopi segi ja määri segu pirukale, torgi kahvliga piruka pind läbi ja pane ahju. 225 kraadi juures küpseta 45 min, kuni pirukas on kuldpruun. Maitseb külmalt veel paremini kui soojalt. Head isu! (algallikas 80. aastate ajakiri „Sotsialistlik põllumajandus“)

KÜLLI KANN,
„Talupere aastaring“ projektijuht
Ülenurme lasteaia õppealajuhataja

PREP-paarisuhtekoolitus Ülenurme vallas

PREP on lühend inglisekeelsest väljendist *The Prevention and Relationship Enhancement Program* (paarisuhte rahulolu edendamise programm). Programmi on välja töötanud USA teadlased Denveri Ülikoolis Colorados ning see põhineb enam kui 25-aastasel uurimustööl kooselu ja paarisuhete vallas. Praeguseks on PREP levinud rohkem kui 50 riigis üle maailma.

PREP-paarisuhtekoolitus sobib erinevatele sihtgruppidele: nii neile, kellel on õnnelik paarisuhe ning kes sooviksid panustada sellesse, et nende suhe sellisena ka püsiks, kui ka neile, kelle paarisuhtes on probleeme ning kes sooviksid omavahelist suhet parandada.

PREP-põhiselt on välja töötatud programmid üksikisikutele, koolinoortele, sõjaväele, isadele ja mittetoimivas suhtes olevatele inimestele. Eestis on kasutusel siinsetele tingimustele kohandatud PREP-i versioon. Alates 2009. a on Eestis osalenud PREP koolitustel üle 1500 inimese.

PREP-paarisuhtekoolitusel…

...pööratakse tähelepanu efektiivsete suhtlemis- ja probleemilahendusoskuste omandamisele;

...räägitakse sellest, kuidas toime tulla erinevuste ja erimeelsustega;

...teadvustatakse ja vajadusel kohandatakse ootusi abielu ja teineteise suhtes;

...käsitletakse erinevaid võimalusi, kuidas ühine rõõm, lõbu, sensuaalsus, seksuaalsus ja sõprus aitavad murda igapäevarutiini ning hoida ja taastekitada lähedust paarisuhtes;

...arutletakse armastuse, andestamise ja üksteise toetamise üle paarisuhtes;

...innustatakse pühendumusele ja kohusetundele ning aidatakse näha kooselu pikaajalise partnerlusena.

PREP ei sisalda grupitöid, kus paarid peaksid omavahelisi asju avalikult arutama või teistega jagama. Kursusel tehtavad paarisuhteharjutused toimuvad vaid paaril omavahel. Aeg-ajalt juhendab paari harjutuste läbiviimisel üks koolitajatest.

Antud koolitus saab teoks SA Väärtustades Elu ja Ülenurme valla koostöös ning on kaasfinantseeritud Hasartmängumaksu nõukogu ja Ülenurme valla poolt.

Sihtgrupp: paljulapselised pered, kasupered, töötu või tööturule suunduja pere, lapseootel või väikelastega pered, alaealiselt lapsevanemaks saanud noored, alaealiste lastega või kärgpered ja laste ja/või peredega töötavad spetsialistid.

PREP paarisuhtekoolitus
Ülenurme Pere- ja noortekeskuses

27.novembril kell 17.30-20.00
28.novembril kell 11.00-18.00
5.detsembril kell 11.00-18.00

Koolitajad Rena ja Rivo Pent
Registreerumine ja täiendav info
tel 505 6889; renapent13@gmail.com

Hind paarile 60 eurot (sisaldab materjali ja kohvipause).
Koolitusprogrammi toetab Hasartmängumaksu Nõukogu (selleta oleks tavahind paarile 250 EUR).
Eelregistreerimine kuni 22.novembrini 2015.

NB! Isiklikke teemasid arutatakse koolitusel ainult partneriga, mitte suures grupis!

Reola kultuurimajas

13. novembril
kell 20.00

RnB-HipHop VIDEO-DJ FADE
&
TOMMY CASH

Piletid eelmüügist 7 €,
kohapeal 10 €.

Pileteid saab osta
Ülenurme ja Tõrvandi
noortekeskusest, Reola
kultuurimajast.
Piletid müügil kohapeal tund
enne algust.
Vanusepiirang 16+

Info:
Andri Viinalass, tel 5828 2032

Reola kultuurimajas

14.novembril
kell 11.00-13.30

laste ja täiskasvanute
hooajarõivaste soodusmüük.

Kartulitoidud sügisõhtusse

Soovitab Tõrvandi Peomaja kokk Tõnu Väljan

Kartulikotlet maheveiselihaga

500 g pudrukartulit (Fontane)
500g maheveise-hakkliha (võib asendada ka koduse hakklihaga)
2 kanamuna
150 g sibulat
100 g riivleiba
100 g Nopri hapukoort
soola, musta pipart maitse järgi

Riivi toores kartul, haki sibul ja sega kõik koostisained kokku. Vooli ümmargused umbes 50 g kotletid ja prae pannil. Enne lauale andmist pane 5-10 minutiks praeahju (180° C).

Kartulid fooliumis

1 kg kartuleid (Laura)
2 munavalget
meresoola

Pese kartulid ja torgi tikuga kartulisse augud. Vahusta munavalge. Võta kartulid, määri munavalgega kokku ja kasta kartul meresoola sisse kahelt poolt ja keera fooliumisse. Küpseta ahjus 180-200°C 1,5-2 tundi. See kartul sobib koorega süüa või ilma. Soojalt sobib süüa taluvõiga.

Kartulipuder teistmoodi

2 kg kartulit (Fontane)
500 g porgandit või hapukurki
100 g sibulat
0,5 kg vahukoort
50 g taluvõid
soola

Keeda kartulid, lisa vahukoor ja taluvõi, vahusta see. Pane ahjuvormi põhja kuubistatud ja pannil või potis taluvõis hautatud porgand ja sibul, peale pane kartulipuder. Juhul, kui teed hapukurgiga, siis kuubista kurgid ja pane kohe ahjuvormi, peale hautatud sibul ja kartulipuder. Pane 30–40 minutiks praeahju 180°C, kuni puder läheb kergelt pruunikaks.

Lionid Ülenurmel

Ülenurme vallas tegutseb juba 12 aastat *lions*klubi, mis koondab valdavalt kohaliku vallaga seotud sõpruskonda, kelle lipukirjaks on „Üksmeelselt üheskoos". Klubis on ka tartlasi ja teisi Lõuna-Eesti päritoluga liikmeid, kokku 21 tublit meest. Meie tööd on tunnustanud teisedki klubid: 2011/2012. hooajal oli kogu Eesti *lionite* kuberneriks meie klubi liige Olev Saluveer.

Lionite peaeesmärgiks on heategevus. Möödunud hooaegadel on see olnud suunatud Ülenurme Gümnaasiumi paljulapseliste perede koolilõunate eest tasumiseks. Samuti oleme toetanud Emajõe kooli, kus õpivad nägemispuudega lapsed.

Jätkuvalt panustame Maarja küla arengusse, seda nii ehitusel, heakorratöödel ja küttematerjali varumisel abiks olles. Traditsiooniks on saanud mardipäeva tuluõhtu, mille tulu on jagatud Maarja külale, AHHAA-keskusele lastekodulaste külastuste organiseerimiseks ja Ülenurme Gümnaasiumis õppivale tütarlapsele jalaproteeside soetamiseks. Lisaks laekuvad rahalised annetused ka Tartu kaubanduskeskustes asuvatest rahapallidest.

Klubisiseste üritustena tähistame koos pereliikmetega jaanuarikuus asutamise aastapäeva ehk *Charter Night*'i ja juunikuus peame hooaja lõpupiknikku. Seekordne hooaja lõpetamine toimus Hellenurme vesiveskis, kus igaüks sai tutvuda vilja jahvatamisega ja endale ise leiva küpsetada. Koosolekutel esinevad tavaliselt kutsutud külalised või minnakse ise välja huvipakkuvate kohtadega tutvuma.

Populaarsust on hakanud koguma *lion*ite suvepäevad, kus Ülenurme klubi kollased särgid üha rohkem välja paistavad. Meie sõprusklubiks on LC Joroinen Soomes. Oleme külastanud neid sealpool lahte ja võõrustanud ka kodus.

Meie klubi 2011/2012. a hooajal oli piirkonna kuberneriks meie veli Olev Saluveer. Toetasime teda niipalju kui võimalik, hooaja tipphetkedeks sai lionite balli ja suvepäevade organiseerimine.

Klubikoosolekud toimuvad iga kuu teisel esmaspäeval. Kui keegi tunneb huvi klubi tegevuse vastu, olgu siis esinemise või liikmeksastumise asjus, palume ühendust võtta klubi presidendi Martin Joandiga (martin.joandi@gmail.com, tel 5386 0546).

JÜRI RUUT,
LC Ülenurme liikme- ja laiendustoimkonna esimees

Maarja külas Heateo päeval olid Ülenurme lionid kohal üheksakesi, MC Royal Riders poolt osales 3 ratast ning 5 inimest. Tehti erinevaid töid: sõelmete laialiajamine, kõrgete akende pesu, terrassi ehituse ettevalmistus kevadeks, traktori remont, vaibamaterjali lõikamine, lõbusõidud lastele, talgulistele ja töötajatele mootorratastega MC Royal Riders poolt. Lõbusõidud viisid lastel suu suisa kõrvade taha. Päeva lõpus pakuti Maarja külas ka süüa ning tehti väike muusikaline etteaste, mis oli väga tore.

Foto ja tekst: Martin Joandi
LC Ülenurme president 2015-2016

Ülenurme valla asustusest muinasajal

Enn Ernits
Algus juunikuu Olevikus

Viikingiajal

Viikingiajast (800–1036) peale on Eestis asustus üha laienenud. Rajati linnuseid, mille juures oli tavaliselt asula. Nõnda oli ka Tartuga. Lõuna pool Emajõge on teada Peedu, Alt-Laari ja Unipiha linnus; neist ükski ei asu praeguse Ülenurme valla maa-alal. Lisandus ka muinasasulaid. Viikingiajast pärinevad Aiamaa, Väike-Kambja, Kullaga, Nõo, Suure-Kambja, Nõo, Uhti, Unipiha ja Vastse-Prangli.

Uhti muinasasulatest kõige varem avastatu paiknes Tartu-Põlva maantee ja raudtee vahelisel alal Uhti raudteejaamast 150 m kaugusel lõunapoole. Selle tumedast kultuurkihist on leitud savipotikilde, ehtekatkeid, loomaluid ja põlenud kive. Praegustel andmetel laius viikingiajal tänapäeva Uhti maadel ühetekokku viis muinasasulat. Näikse, et osa neist olid lühiealised.

Tartu-Riia maantee loodeküljel asuv Külitse muinasasula on tekkinud IX sajandi paiku. Asukohta reedab kultuurkihi tõttu tumedamaks värvunud mullapinnas. Kultuurkiht paikneb üsna laialdasel alal, kuid hilisema elutegevuse tagajärjel on see aja jooksul tugevasti rikutud. Asulakohta kaevas 2002. aastal Tartu ülikooli arheoloog Andres Tvauri, kes leidis sealt, nagu tavaliselt, potikilde, esemetükke ja loomaluid. Keraamikatüüpide järgi tehti kindlaks, et nimetatud kohal elati vähemalt XVI sajandini.

Hilisel rauaajal

Viikingiajale järgnenud hilisel rauaajal (1036–1224), mis kestis Eestis sakslaste vallutusteni, hüljati eelmise ajajärgu linnustest Alt-Laari, Peedu ja Unipiha nagu mujalgi Eestis. Tõenäoliselt teise aastatuhande alguses tekkis Alt-Laari linnuse läheduses Erumäe linnus, mis oli rajatud ligemale 20 m kõrgusele neemikule. Sealt pole elamise jälgi leitud. Ilmselt rajati linnus pelgupaigaks, kuhu vaenlase lähenemise aegu varjuda. Külitse ja Uhti muinasküla jätkasid oma eksistentsi. Tõenäoliselt Külitsest on juhuleiuna saadud üsna haruldane, kujult kilpkonna seljakilpi jäljendav sõlg.

Peale Külitse ja Uhti jäävad hilise rauaaja asulatest tänase Ülenurme valla piiridesse Reola ja Ülenurme. Esimesele neist oli iseloomulik slaavipärane keraamika, mis ilmus ilmselt pärast Tartu vallutamist venelaste poolt 1030. aastal. Külitsest on avastatud veel teisegi muinasasula koht, kust leiti peale põlenud luude kedrakeraamikat ja pronksesemete katkeid.

Millalgi aastate 1000–1500 vahel on tekkinud Lepiku asula. See laiub Tartu-Võru maantee ääres paarsada meetrit Reola teeristist Tartu poole. Ümbruse muldadest tumedamast kultuurkihist on leitud põlenud kive, potikilde ja loomaluid. Enam-vähem samaaegne on ka Lemmatsi asulakoht, mis paikneb Tartu-Valga maantee ääres. Sealt leiti XIII–XVII sajandil potikedral valmistatud savinõude kilde.

Toonased külamajad kujutasid endast kerisahjuga köetavaid üheruumilisi aknata rõhtpalkehitisi, mis meenutasid praegusaja suitsusauna. Majade juures olid laudad ja aidad. Ilmselt hakati tollal rajama ka külakaevusid. Enamasti paiknesid hilise rauaaja külad, mis hõlmasid tavaliselt alla kümne majapidamise, põldude ligiduses ja nende vahel. Küla lähedal asus kalmistu. Meie kandi külad kuulusid toona Ugandi maakonnas Tartu ehk Tarbatu muinaskihelkonda.

Lõpetuseks nenditagu, et valla maa-alal on paiguti elatud juba 2000 aastat, teisal aga tuhatkond aastat või mõnevõrra vähem. Asustus on olnud enam-vähem pidev. Kõik kirjutises mainitud külad püsivad tänini. Mujal on asustus tekkinud kas pärast muinasaja lõppu või on muinasaegne kultuurikiht hävinud või on see alles üles leidmata. Lühikest aega pärast muinasaja loojangut näib olevat tekkinud Läti küla, mida on kirjasõnas esmakordselt mainitud 1299. aastal.

Kuipalju inimpõlvi on selle aja jooksul palehigis põldu harinud ning oma elu üle rõõmustanud ja kurvastanud! Keda huvitab lähemalt esivanemate vaimne ja materiaalne kultuur, see võiks pöörduda arheoloogilise kirjanduse poole. Näiteks muinasaja lõpuperioodi elu-olu edastab põhjalikumalt üle tosina autoriga „Eesti aastal 1200".

Kirjandus ja veebimaterjal

Arheoloogilised välitööd 1997, 2001, 2002, 2008–2010. Tallinn, 1997, 2002, 2003, 2009–2011.

Eesti aastal 1200. Koostanud Marika Mägi. Tallinn,

Jaanits, L., Laul, S., Lõugas, V., Tõnisson, E. Eesti esiajalugu. Tallinn, 1982.

Jonuks, Tõnno, Oras, Ester. Sood peidavad ajalugu. – Eesti Loodus, 2012, nr 4.

Kriiska, Aivar, Tvauri, Andres. Eesti muinasaeg. Tallinn, 2002.

Kultuurimälestiste riiklik register (http://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument; 2.04.2015).

Tartumaa: Maadeteadusline, majandusline ja ajalooline kirjeldus. Tartu, 1925.

Tvauri, Andres. Muinas-Tartu: Uurimus Tartu muinaslinnuse ja asula asustusloost. Tartu, Tallinn, 2001.

Korvpallipoistel uus hooaeg alanud

Traditsiooniliselt möödus korvpallipoiste suvi töiselt ja pakkus mitmeid kordaminekuid. See, et mõni Ülenurme poiss pääseb Eesti noortekoondisse ja esindab edukalt Ülenurme korvpalli Euroopa meistrivõistlustel, on saanud traditsiooniks. Sellel suvel mängis Bulgaaarias Eesti U-16 koondises praegune Ülenurme Gümnaasiumi 10. klassi õpilane Märt Rosenthal. Noormees kuulus meeskonna põhitegijate hulka ja Eesti meeskonna võiduga lõppenud turniiril andis Märt väärika panuse. Noormehele jaksu ja tahtmist edasi pingutada, sest eesmärgiks on jõuda Tartu esindusmeeskonda!

Parajalt eneseületamisi pakkus nooorematele, 12-13-aastastele korvpallipoistele suvine laager Käärikul. Eemalolek harjunud mugavast rütmist ja arvuti asendamine hommikuse võimlemise ja suplusega – see nõudis tahtejõudu. Raskete treeningute, suurte söögiportsude ja päikeserohkusega said kõik edukalt hakkama. Allaandijaid ei olnud.

Kuigi hooaeg on alles napilt alguses, on meie mini-vanuseklassi poisid jõudnud juba mängida rahvusvahelisel turniiril Parksepas. Veidi vanemate läti ja eesti korvpallipoiste vastu jäi võit seekord veel võõrsile, kuid tahtmist ja võitlust oli rohkem kui mullu. Ülenurme poiste parimaks mängijaks oli Siim-Hendrik Saar.

Nii öelda oma tegid ära Ülenurme Gümnaasiumi vanemad korvpallinoormehed, kes 6.-7. oktoobril Kadrinas toimunud Eesti Koolispordiliidu meistrivõistlustelt naasid pronksmedalitega. Eelmise aasta hõbe vahetati seekord pronksise autasu vastu. Arvestades, et pooled poisid olid nii öelda algajad, alles esimest korda turniiril ja et altpoolt on tulemas pealekasvu, pole põhjust nuriseda.

Korvpallihooaeg läheb peagi täistuuridel käima ja uued kordaminekud ootavad ees. Neist juba edaspidi.

PAAVO RUSSAK,
treener

Võidukad „Rütmika“ tüdrukud

Ülenurme noorteklassi võimlejate rühm, kuhu kuulusid Kirke Kiviväli, Lii Lopp, Mirell Eksi, Rinete Tiisler, Birgit Paidre, Krista Ader, Hanna Kruusma, Mariel Pungar ja Eliis Grigor, saavutas 17. oktoobril toimunud 6. EEVL karikavõistlustel vahendiga rühmkavades noorte B vanusklassis I koha! Rühmasid oli selles vanusklassis seekord 6 ning Ülenurme rühm võistles vahendikavaga, kus oli 4 palli ja 4 paari kurikaid. Treenerid Katri Toomsalu ja Margot Võsokov.

Võistuluse lõpptulemuse olid järgmised:
1. VK Rütmika Ülenurme 15.40 punkti;
2. VK Rütmika Kuukristallid 15.05 punkti;
3. VK Janika Tallinn Mireya 14.25 punkti.

Järgmine võistlus on võimlejatel ees juba detsembrikuus Tartus, kus toimub Slonny Cup ilu- ja rühmvõimlemises.

MARGOT VÕSOKOV,
treener

Foto: Margot Võsokov

31. Poldrijooks

Neljapäeval, 8. oktoobril oli sügisilmas nii päikest, vihma kui tuult, kuid miski ei seganud ligi 200 jooksuhuvilist nautimast meie valla traditsioonilist Poldrijooksu. Stardijoonele tuldi Eesti Põllumajandusmuuseumi areenil. Lapsed jooksid muuseumi pargis ja oma vanuseklassis olid kiiremad Meribel Vestman ja Jakob Truus, Stella Elisabeth Saar ja Kermo Aru, Sandra Lubi ja Kasper Lee, Gerda Kõvamaa.

6,7 km jõukatsumiselt väljusid võitjatena naistest Jolanta Liepina, Margarete Merinäkk,Tiina Tiisler ja meestest Sander Linnus, Urmas Utar, Martin Simpson.

Tulemused ja pildid üleval (facebook/poldrijooks) tänu Raivo Sammelile, kes toetas spordisündmust ka auhindadega Vatex taksolt.

Loosiauhindade eest suur tänu Urmas Sarjale (Valtra).

HEIKI SARAPUU

Lauatennisehuvilistele!

Laupäeval, 21. novembril kell 11.00
toimub Tõrvandi spordihoones
Tõrvandi *Cup* lauatennises.

Osalema ootame meie
vallas elavaid, õppivaid,
töötavaid lauatennisehuvilisi.
Eelregistreerimine hiljemalt
17. novembril
heiki.sarapuu@yle.edu.ee

Kohtume Tõrvandi raamatukogus!

Alates oktoobrikuust ootab
Tõrvandi raamatukogu kõiki
lugemishuvilisi **raamatusõprade kokkusaamistele**, mis toimuvad
teisipäeviti kaks korda kuus
raamatukogu ovaalsaalis.
Novembrikuus kohtume
10. novembril kell 10.00 ja
24. novembril kell 18.00.
Tule kindlasti!

Koos on kergem!

MTÜ Eesti Omastehooldus
Tartumaa tugigrupp
pakub toetust ja nõustamist erivajadustega inimeste peredele.

Täpsemat infot tegevuste
kohta saab küsida
tel 5566 1245
MTÜ Eesti Omastehooldus
Tartumaa tugigrupi juht
Ene Soidla
www.omastehooldus.eu

Olevik
ÜLENURME VALLA LEHT

Väljaandja: ÜLENURME VALLAVALITSUS, 61714 ÜLENURME, TARTU MAAKOND, TEL 750 2600.
Toimetaja: MAIRE HENNO – Tel: 5562 8457; e-post: maireh@yle.edu.ee
Keeleline korrektuur: PIRET RANNAST. KÜLJENDUS JA TRÜKK: Garisson Trükikoda OÜ, www.trykised.ee
“OLEVIK” ON OLEMAS KA ÜLENURME VALLA KODULEHEL www.ylenurme.ee.

Olevik

Ülenurme kooli leht

OKTOOBER 2015

Nr 3 (36)

AASTA ÕPETAJA KÜLLI LOOS

Oleme väga uhked oma klassijuhataja üle, kes on kindlasti aasta õpetaja tiitli ära teeninud. Ta on alati rõõmsameelne, aus, siiras ning hoolib meist väga. Tema supervõimeks on matemaatika õpetamine ning õpilaste suunurkade kergitamine.

Õpetaja Külli, sind tervitab Ülenurme Gümnaasiumi 12. a klass.

Kooli direktor Olev Saluveer ja tunnustatud õpetaja Külli Loos

ÜG ÕPILASESINDUS

Uue kooliaastaga sai alguse ka õpilasesinduse (edaspidi ÕE) töö. Kevadel toimunud valimistel valiti ÕE uus juhtkond. Juhtkonda kuuluvad peale esimehe Pilleriin Vesi (11. kl) ka kaks aseesimeest: Jan Keron Kalm (11. kl) ja Mihkel Mariusz Jezierski (8. kl). Lisaks juhtkonnale kuuluvad ÕE-sse ka klassiesindajad, kellega koos on liikmeid ligikaudu 40. Alati on aga oodatud koosolekutele ka uued aktiivsed huvilised.

2015.-2016. õppeaastal on toimunud kaks üldkoosolekut. Esimene koosolek oli pigem ÕE tegemisi tutvustav ja uutele liikmetele sisseelamiseks. Anti ülevaade lähitulevikus toimuvatest projektidest, millega võiksid aktiivsed õpilased tegelema hakata. Koosolekul said kirja pandud ideed, millega kooliaasta jooksul võiks õpilasesindus tegeleda, ja sündmused, mida korraldada.

Teine koosolek oli natuke teistsugune, kuna see toimus koolis õhtupoolikul, kui kõik teised õpilased ja õpetajad juba ammu kodus olid. Õhtu alguses toimus paaritunnine koosolek, millele järgnes snäkihõnguline ühine filmivaatamine. Sellel koosolekul sai kindlaks määratud selle õppeaasta esimese koolidisko kuupäev. Jutuks tuli ka e-õppepäev ja pakuti välja viise, kuidas panustada koolipere heaolu kasuks.

Meil on veel tulevaseks aastaks mitmeid plaane, mis vajavad heakskiitu, juhendamist ja läbirääkimist. Aga esialgu katsume mitte väga suurt tükki haugata. Pigem panustame kvaliteedile kui kvantiteedile.

PILLERIIN VESI,
ÜG ÕE esimees

Ülenurme Gümnaasiumi õpilasesindus 2015.-2016. a

SÜGISVAHEAEGA SISSEJUHATAV KOOSTÖÖPROJEKT

Siit nurgast ja sealt nurgast aulasse kokku!

15. oktoobril õhtupoolikul toimus Ülenurme Gümnaasiumis sügisvaheaega sissejuhatav koostööprojekt „Mina suudan“ MTÜ Õnnemaa, Ülenurme ning Tõrvandi Pere- ja noortekeskusega. 6.-8. klassis õppivatele õpilastele anti võimalus osaleda erinevates töötubades, kuhu eelnevalt sai registreeruda. Nendeks olid puutöö-, kokanduse, teatri-, tantsu- ja moetöötuba.

Puutöö-töötuba juhendas õpetaja Toomas Laan ning seal meisterdati uhkeid omanäolisi kandikuid. Kokanduse töötuba viis läbi Riho Vahtla. Koos õpilastega meisterdati kolme erinevat snäkki, mida hiljem siis ka teistele üritusest osavõtjatele pakuti, töötoa tegevuse lõpus kaunistati aga küpsisetorte. Tantsutöötuba viisid läbi Ülenurme Gümnaasiumi 6. klassi tüdrukud Grete Anete Karpov ja Merit Kull, seega hõlmas „Mina suudan“ projekt ka „Noortelt noortele“ programmi. Teatritöötoas, mida viis läbi kooli huvijuht, uuriti, mis see teater üldse on ning mil viisil saab seda teha. Üks uhkemaid ja kauaoodatumaid töötubasid oli kindlasti moetöötuba, mida viisid läbi modellisaatest tuntud Hendrik Adler ja Gerili Narusing. See oli üks esimesi töötubasid, mis kiirelt täitus ning milleks hakati tegema ettevalmistusi nädalaid varem.

Kui töötubade aeg oli läbi saanud, koguneti aulas ühiseks montaažiks, kus näidati kõigile, mis erinevates töötubades tehti. Teatrinoored alustasid väikese šketsiga sellest, mida nutimaailm suhtlemise ja üksteise märkamisega on teinud, ning koos hakati avastama, et tegelikult suudetakse palju enam, kui arvatakse, ning siis vaadatigi koos, kuidas noored oma tantsukavaga üles astusid, moelaval oma taaskasutusteemalisi kostüüme näitasid ning kuidas ilusate isetehtud kandikutega maitsvaid suupisteid pakuti. Pärast kõigi korraldajate ja osalejate tänamist siirduti kooli sööklasse, kus ootas noorte valmistatud küpsisetort.

Selle ürituse tagasiside oli rohkem kui positiivne. Õhtueelne ärevus jätkus ka pärast lõpetamist. Ideid ja soovitusi järgmisteks samalaadseteks üritusteks jätkus samuti. Ja nüüd polegi muud teha, kui alustada uue ürituse planeerimist.

MERLIN PONNA,
ÜG huvijuht

SÜGISPÄEV TALLINNAS

Ülenurme Gümnaasiumi õpilastel on igal aastal tore võimalus käia õppereisidel. 30. septembril külastasid 7. klasside õpilased Tallinna Lennusadamat ja loomaaeda. Milliseid teadmisi saadi ja millised olid elamused?

Lennusadamas oli äge. Eriti meeldis mulle allveelaev Lembit.

Mulle meeldis muuseumi giidi jutt ja selle muuseumi kujundus.

Giid rääkis, et angaar on kuskil 100 aastat vana; kui seda hakati renoveerima, oli see väga katki. See angaar on esimene maailmas, millel on kumerate kuplitega lagi. Keset saali pole ühtegi tuge! Seinad värviti mustaks ja siis kutsuti tuletõrjujad, kes pesid seinad veega üle ja sellega tuli selline ilus seinavärv.

Allveelaevas oli lämbe, seest oli ta suurem, kui paistis väljast. Saime ka paberlennukeid voltida. Käisime suures kollased allveelaevas ja nägime pingviinide ja hundikoerte topiseid.

Allveelaevas oli väga kitsas, eriti madruste voodid, mis olid kõvad ja lühikesed. Eriti huvitavat informatsiooni sain laeva mootorite kohta, mis töötavad vee all ja vee peal.

Mulle meeldis meremuuseumis kõige rohkem, sest seal saime kõrge silla peal käia.

Napoleoni kook Lennusadama kohvikus oli hea!

Loomaaias oli minu arvates palju toredam. Täitsime ka töölehti, millele pidime ringi käies vastuseid leidma. Mulle avaldasid kõige rohkem muljet lumekakud, sest nad olid väga tõsised ja kaunid.

Kõige rohkem meeldis mulle tiiger, sest ta oli ülisuur ja armsa näoga.

Mulle meeldisid ahvid, kes rippusid ja siis sealt alla hüppasid.

Tahtsin väga elevanti näha, aga kuna jalad olid suurest kõndimisest valusad, siis ei viitsinud neid vaatama minna.

Mulle töölehtede täitmine ei meeldinud, sest ma ei tahtnud ringi joosta ja vastuseid otsida.

Siis läksime Rocca al Mare keskusesse. Seal oli väga igav.

Veel toredam oli aeg kaubanduskeskuses, aga üle kõige olid sõbrad, kelleta poleks see reis nii tore olnud!

Bussisõit oli lahe, sest sain toredate sõpradega koos istuda.

Õpetajad jäid rahule reisiga ja samuti lastega!

10. KLASSIDE REBASTE RISTIMISPÄEV

Praegused 11. klassi õpilased meenutavad, et selle aasta uustulnukate rebastamine oli täiesti erinev sellest, kuidas ristiti nende klassi eelmisel aastal. Mullusest mäletatakse väikest seika korraldajate ja juhtkonna vahel, kus n.ö isandatel oli probleeme nõusoleku saamisega ja seega ei saanud toimuda programm täies mahus. Selle aasta korraldajatena võime öelda, et rebaste ristimist ei olnud väga raske korraldada, sest kui programm ja ülesanded kõik korralikult läbi mõelda ja ülesanded ära jaotada, läheb ülejäänud ise paika. Meie puhul pigem mängis suurt rolli see, et tegelesime sellise asjaga esimest korda ning kui esinesid mõned tõrked, lahendasime need loomulikult võimalikult ruttu.

17. septembri esimesel vahetunnil toimus eriline hommikvõimlemine, kus rebased said uued koolivormid selga ja uhke „grimmi” näkku. Järgnevatel vahetundidel pandi rebased proovile erinevate söökide testimisega, mida ise ehk vabatahtlikult ei tehtaks. Lisandusid veel harjutused. Päeva lõpetas takistusraja läbimine ja vande andmine. Enamus tegevusi toimus koolimajast väljaspool, ent õpilased jõudsid kenasti tundidesse.

Tagasisidest oli kuulda, et ristimisega jäid rahule nii juhtkond, rebased ehk 10. klassid kui ka 11. klassid korraldajatena. Rebastelt saadi isiklikult tänuavaldusi laheda ja tegusa päeva eest. Juhtkond jäi rahule tänu toimunu korralikule organiseeritusele ning koolis puhtuse hoidmisele.

Rebastamine on kindlasti üks meeldejäävamaid sündmusi gümaasiumiõpilastele. Saime oma panuse anda ja tunda head meelt, et kellelegi pettumust ei pidanud valmistama.

MIRELL HINTSER
JAN KERON KALM,
11. klassi õpilased

LAPSESUU EI VALETA

Juba pikemat aega on meedias räägitud pagulasteemal. Käisime algklasside majas 4. ja 5. klasside (10-11-aastased) õpilastelt küsimas, mida nemad sellest teavad ning kuidas saaks lahendada pagulasprobleemi.

Kes nad on?

Mingid välismaalt tulnud inimesed, kes on pagenud Eestisse. Kuskil on laagriplats, kuhu nad kõik on pandud.

Kuskilt Indiast või kuskilt tulnud siia Eesti riiki.

Need on inimesed, kelle kodus toimub sõda ja nad tulevad teistesse riikidesse kodu otsima.

Nad on mustanahalised inimesed.

Inimesed, kes tulevad Süüriast ja sealt igasugustest kohtadest, et paremat elu leida. Nende kodumaal toimub sõda ja nad ei taha seal enam olla.

Mustanahalised põgenikud, kes on põgenenud sõja eest.

Põgenikud, kellele ei meeldi oma maal elada ja nad tulevad sealt ära Eestisse ja kõigisse teistesse maadesse.

Keegi, kes on oma riigist välja visatud, kuna neid ei taheta sinna.

Uudistes räägitakse, et pagulane on see, kes põgeneb oma riigist sõja tõttu.

Mida teha?

Neil võiks olla mingi koht või korter metsa lähedal, kus nad saaksid end sisse seada ja omaette elada. Ja siis tuleb neil natuke pangalaenu võtta.

President peaks neile midagi ütlema.

Teeks neile oma kooli ja kaugele, muidu nad panevad meil majad põlema.

Neile ei meeldiks siin. Nad ei viitsi midagi teha.

Nende maja võiks olla eestlaste majade vahel.

Kui ta näeb lahke, lahe ja sõbralik välja, siis võin sõbraks hakata.

Eestlastele ei meeldi, et nii palju eestlasi läheb ära ja nii palju võõraid tuleb siia.

Neile tuleks tööd anda.

Kui nad oma käitumist kontrollida ei saa, siis nad võiksid elada teistest eemal, aga kui nad on tublid ja austavad Eestimaad, siis nad võivad Eesti peale erinevatesse kohtadesse elama minna.

Kõigepealt tuleb Eesti riigiga hakkama saada, siis võib pagulased sisse võtta.

Ma saadaks pagulased naaberriiki, kui nad nõus oleks vastu võtma.

Enne tuleks vaadata, kas pagulased üldse jõuavad Eestisse, ja siis, mida nad siin teevad, siis saame edasi vaadata.

Mõelge, kui te oleksite ise sellises olukorras.

Päris tore oleks, kui pagulaslapsed pannakse Eesti peredesse, nii saavad nemad hea kogemuse ja meie õpime ka nendelt.

Nad saaksid meie ühiskonnale kasulikud olla ja tööd teha.

Neid ei tohiks vihata. Olge inimesed. Võib olla sa vajad ise ka kunagi abi.

Mahajäätud korter tuleks ära renoveerida ja nad sinna sisse elama panna.

Kui ma saaksin, siis läheksin Süüriasse ja lõpetaksin seal sõja ära ja laseks neil rahulikult elada seal.

Küsitlesid
PILLERIIN VESI ja GRETE PALL,
11.a klass

PÜHENDUNUD PEDAGOOGITÖÖLE

Foto: Eino Mutso

Kellel huvi kultuurielu ja näitemängu vastu, need teavad seda käbedat ja kärmelt liikuvat prouat hästi. Aime-Laine Kahk, kes rühkinud koolitööd teha juba 60 aastat ja kellel 2. novembril täitub paarikümne võrra enam teotihedaid eluaastaid, lihtsalt hakkab silma.

Nagu öeldud – kogu elu on ta seotud kooliga. Töötee algas 1954. aastal Uderna 7-klassilises koolis. 10 aastat hiljem, pärast abikaasa surma tuli Aime koos aastase tütretirtsu Kalliga tööle Reola 8-klassilisse Kooli, kus õpetas lapsi 20 aastat ja sealt edasi veel 10 aastat Ülenurme Keskkoolis.

Elutee käänakute tõttu suundus õpetaja Kahk neljaks aastaks Võrumaale Vana-Antsla Algkooli ja sealt kutsuti ta asendusõpetajaks Võru I Põhikooli, kus asus juhatama õpi- ja käitumisraskustega lastest koosnevat II c klassi. Paar aastat hiljem tuli selle kooli lapsepuhkusel viibinud õpetajanna tööle tagasi ja Aime Võrumaa-aeg sai otsa. Selleks ajaks oli tal seljataga 46 töötihedat aastat; ka oma kolme lapse sündimise aegadel oli ta saanud vaid mõned kuud beebiga kodus olla.

Aastal 2000 kutsus tollane Tõrvandi Algkool teda näiteringi juhtima. Aime-Laine Kahk meenutab ise: „Põhiliselt tegutsesin tütre (õpetaja Kalli Ird – toim.) klassidega. Ringe oli algkoolis kaks ja Reola kultuurimajas noorte näitetrupp. Nii läksid aastad 2000-2015, kokku on saanud 60 aastat koolitööd.

Mu etendused on publikule meeldinud ja see on olnud mulle rõõmuks. Armastan kooli ja koolilapsi, eriti noori näitlejaid."

Soovime tegusale juubilarile jätkuvalt elurõõmu ja pulbitsevat teotahet ning tugevat tervist oma plaanide elluviimiseks!

ÕPETAJATE PÄEV ÜLENURME GÜMNAASIUMIS

Taas toimus traditsiooniline õpetajate päev. Õpetajate kohad kaaperdati üheteistkümnendike ja kaheteistkümnendike poolt teisel oktoobril. Tegu oli hea võimalusega saada maik suhu õpetaja töö tegelikust raskusest. Nii mõnedki üheteistkümnendikud ja ka osad abituriendid tundsid pärast päeva lõppu kergendust ja oli kuulda lauseid: „Ma ei taha seda enam kunagi teha." ja „See oli kohutav!" Kuid leidus ka neid, kellele jäi päevast väga ere mulje.

Algkoolis muusikat andnud õpilased kurtsid, et neil oli raskusi klassis vaikuse loomisega. Kui võeti kasutusele karmimad meetmed, oli klassis küll vaikus, kuid ka lapsed olid ära ehmatatud. Eks see õpetaja töö selline ongi: proovid heaga, ei õnnestu, proovid kurjaga, ikka ei ole hea.

Aga mis toimus vanemate klasside tundides? Leidus nii klasse, kus õpilased läksid tahvli ette vabatahtlikult juba vahetunnis, kui ka klasse, kus korra hoidmine käis noortel õpetajatel üle jõu. Näha oli väga erinevaid lahendusi. Kõige positiivsem tagasiside tuli geograafiatunnis viibinutelt, kellele räägiti alpinismist. Päevale lisasid elevust koer, kes käis klasse külastamas, ja inspektor, kes kontrollis asendusõpetajate pädevust ja tundide läbiviimisoskust.

Ka õpetajatele toimusid tunnid. Sel aastal said nad proovida kätt näpuvärvidega värvimises, lahendada väikest viktoriini ning kuulata huvitavat loengut tol päeval õpetaja rolli täitnud õpilaselt. Päev lõppes aktusega, kus abituurium andis tagasi õpetajatelt ära võetud kohad ning õpetajad tutvustasid oma tunnitööd ja auhinnati viktoriini võitjaid. Ära märkimata ei jäänud ka õpetaja Külli Loos, kes saavutas tunnustuse oma töö eest. Teda tänas nii asendusdirektor Aron-Antti Vaino, kes oli kirjutanud õpetajale omamoodi tänukõne, kui ka kooli ametlik direktor Olev Saluveer.

Päev oli pingeline ja sellele eelnes veelgi pingelisem korraldamine, kuid lõpptulemus oli pingutamist väärt. Õpilased olid rahul uute õpetajatega, õpetajad rahul asendusõpetajate ja korraga ning asendusõpetajad õnnelikud kogemuse üle. Suur aitäh kõigile korraldajatele ja abilistele!

Korraldajate nimel
LEA LOPP,
12.b klass

KEELTEPÄEV

4.klassi õpilane Kalev Ifan Pechter annab mõistatada ülejäänud seltskonnale, milline hiinakeelne lause võiks õige olla.

Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjoni algatusel tähistatakse Euroopa keeltepäeva alates 2001. aastast. Sellega tahetakse väärtustada nii kõiki Euroopas kõneldavaid keeli kui ka murdeid. Samuti tahetakse keeltepäeva tähistamisega julgustada uute keelte õppimist.

28. septembril toimus Ülenurme Gümnaasiumis „Meie kooli keeltepäev“, millega tahtsime tutvustada kooliperele meie koolis räägitavaid keeli. Selleks haarasime kaasa kogu koolipere. Välistasime koolis õpetatavad keeled: eesti, vene, inglise ja saksa keele. Koolis õpib ja töötab palju inimesi, kes koduse keelena või ennast arendades ja juurde õppides kasutavad mõnda muud keelt.

Võõrkeeleõpetajate üleskutsele andsid positiivse vastuse 12 erineva keele oskajad. Kindlasti on meie koolis veel erinevate keelte kõnelejaid, aga raskeks tegi ülesande see, et kolm küsimust pidi koostama kirjalikult, et neid saaks võistlejatele ekraanil näidata ning need tuli ka viktoriini ajal keeleoskajal endal ette lugeda.

Viktoriinis osalesid 6.-9. klasside ja 12. klasside õpilased. Kokku saime 51 võistkonda ning küsimused norra, soome, rootsi, prantsuse, türgi, poola, hiina, valgevene, läti, seto, võro ja hispaania keeles. Siinkohal täname huvitavate küsimuste koostajaid-esitajaid, kelleks olid Hanna-Lii, Eliisa-Maria, Wilma Loviisa, Dana, Berk, Mihkel Mariusz, Kalev Ifan, ning nende peresid, kes üritusele kaasa aitasid. Samuti toredaid kaastöötajaid Antoninat, Kristat, õpetajaid Maiat, Kristit ja Ebet, kes olid lahkelt nõus uusi teadmisi pakkuma.

Üritus läks igati korda ja rõõm oli nii tegijate kui ka osavõtjate poolne.

Suur tänu kõigile võõrkeeleõpetajatele kaasalöömise eest ja eriliselt tahaksin tänada õpetaja Kristit, kes tegi suure ettevalmistustöö küsimuste viktoriiniks vormistamisel ning hiljem andis tagasiside viktoriini õigete vastuste kohta.

KARIN PEDA,
saksa keele õpetaja

ÕPPEREIS VIIS MEID PRÜGILASSE!

Kui 8. klasside õpilased selle teate oma klassijuhatajatelt said, siis tekitas see neis ärevust, segadust, vastumeelsust... Stuudiumi vestlustest tuli vastus: *„Prügila? Kas me lähme prügimäele? (Vabandust, kui liiga otsekohene olin.)“*

Mis on ühe õppereisi eesmärk? Avardada õpilaste silmaringi, anda neile teadmisi. Seda püüdsime ka meie, 8-ndike klassijuhatajad, oma valikuga teha. Paar nädalat tegelesime selgituste ja ka veenmisega.

Veerandi viimasel koolipäeval me siis sõitsime läbi talviselt karge Eestimaa. Väätsa prügila võttis meid vastu päris krõbeda külmaga, sellest tekkisid punased ninad, võbisevad õlad ja kangestuvad varbad, sest kes oli jope ema autosse unustanud, kes veel suviste jalanõudega kodust välja tulnud. Aga giidi jutt oli huvitav! Ja me saime teada, et 8. klassid koos kaalukate klassijuhatajatega tekitasid veokite kaalu näidikule numbri 3700!

Edasi sõitsime Paidesse, kus meid ootas Paide Ajakeskus. Seal tegime läbi tõusu endise lossi keldri vangikongist praeguse torni tippu, mille jooksul läbisime giidi, videote ja ajastutruu toidu proovimise saatel tee muinasajast Euroopa aega. Peab tunnistama, et toidud olid lastele pisut „võõrad“: kaalikas ja kali, jahukört, soolapekk ja oad, kartul ja heeringas ning kommid ☺ ! Vaatamist ja kuulamist oli palju, aega selleks oleks pidanud olema rohkem. Torni kõrval sai ka „võidelda“ ja vastase kantsi vallutada.

8.c klassi rüütlid

Tagasisõidul bussis sain meeldimise kohta väga erinevaid vastuseid. Aga mainiti ära kõike. Vähemalt teame nüüd, mida tähendab prügi sorteerimine, nägime, kuidas seda tehakse, ja oleme ehk teadlikumad sel alal. Vähemalt ei viska keegi meist pakendikonteinerisse arvuti kuvarit.

Klassijuhatajate nimel
PIRET RANNAST

LOODUSKAITSEVIKTORIIN

ÜG „loodusnohikute“ naiskond

Veerandi lõpus toimus Puurmani lähedal looduskaitseviktoriin, millest võttis osa ka meie kooli võistkond, täpsemalt naiskond. Viktoriinipäevale eelnes tõhus kodune töö Eesti Looduse ja teiste materjalidega.

Esmalt matkasid osalejad Pedja jõe ääres. Seejärel asuti vastama erinevatele küsimustele, mis hõlmasid looduse ja bioloogia teemat. Võistlusel osales palju võistkondi, esimesed seitse said ka auhinnatud, nende hulgas ka meie.

Täname õpetaja Marinat, kes soovitas meil sellest võistlusest osa võtta!

BIRGIT, HENRIETTE,
LIISBET, PILLERIIN,
11. a klass

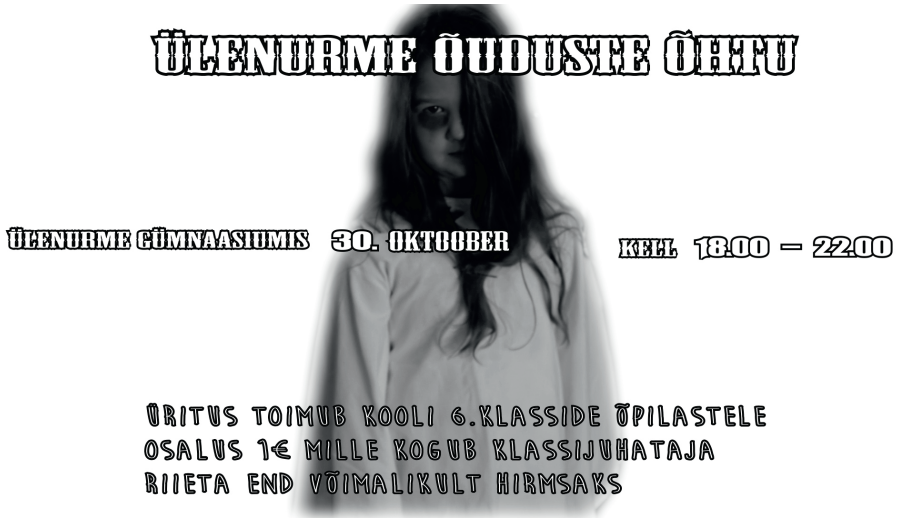

Olevik
ÜLENURME KOOLI LEHT

Väljaandja: ÜLENURME VALLAVALITSUS, 61714 ÜLENURME, TARTU MAAKOND, TEL 750 2600.
Koolilehe toimetaja: PIRET RANNAST. Keeleline korrektuur: PIRET RANNAST.
KÜLJENDUS JA TRÜKK: Garisson Trükikoda OÜ, www.trykised.ee
“OLEVIK” ON OLEMAS KA ÜLENURME VALLA KODULEHEL www.ylenurme.ee